

מערת אם אל-עמד Magharat Umm el 'Amid

נ.צ.: 17160.13474
גוש: 30546
הכרזת האתר: י-4071 עמ' 913 31.12.92
IAA: 2878/0
רחוב: ---
תאור כללי: מערת קבורה חצובה בסלע.
הקשר סביבתי: אתר בשטח פתוח.

שמות אחרים: אין

יעוד המקום: שטח ארכי' סגור, חלק מפארק עירוני פתוח.
בעלות: רשות הפיתוח, עיריית ירושלים.
מפעיל המקום: אין
שימוש כיום: שטח לא מפותח.

גודל: קטן. כ- 1/2 דונם.
חפירות: לא נחפר
ניצפות: נמוכה.
תיצפות: בינונית/גבוהה.

תאור הממצאים:

מערת קבורה מפוארת החצובה בסלע בצלעו של נחל צופים. בחזיתה - חצר רחבה. למערה מבוא מלבני, שבחזיתו שני עמודים. המבוא עוטר באפריז דורי ובו שושנות וטריגליפים. קירות המבוא מסותתים באופן המחקה בנייה באבני גזית המסותתות סיתות שוליים. במערה שני חדרי קבורה שכוכים נחצבו בדפנותיהם. המערה נחקרה בעבר ויוחסה לתקופה ההרודיאנית. ע"פ ד"ר עמוס קלוזנר, חיקוי של חזית נדבכים היה שכיח לאחר בניית חומות הר הבית והפיכתן לדוגמא ולשם דבר.

פתח המערה: מבט מדרום מזרח.

תקופות: הרודיאנית

רמת השתמרות: טובה.

ממצא מיוחד: חיקוי סיתות גזית.

פוטנציאל לחפירה עתידית: 1, 2, 3, 4, 5

מידע נוסף:

מערת אם אל-עמד Magharat Umm el 'Amid

יחס אתר-סביבה:

האתר ממוקם בלב ה"שטח הפתוח" של נחל צופים וההקשר הסביבתי הטבעי של המערה לא נפגע. הגישה למערה מעט קשה. ומיקומה מוסתר מעט ביחס לדרך העפר הראשית העוברת לאורך הנחל. לא קיימת כל הכוונה או שילוט סמוך לאתר או בסביבתו.

נגישות: נמוכה. העליה לפתח המערה מערוץ הנחל מצריכה מאמץ מסוים. המערה עצמה פתוחה (ללא סורג).

שימור:

מצב השתמרות: גרוע.

לא בוצעו עבודות שימור באתר. ניכרים סימני פגיעה ורוב שטח קירות המערה מפויח בשכבת פיח עבה. החדרים מלאים באשפה ובערימות אבנים.

טכנולוגיות: חציבה בסלע. עיטור ארכיטקטוני באמצעות חציבה.

מסקנות:

האתר בעל ערך רב מכל הבחינות הקיימות. יש לבצע עבודות שימור: נקיון, ייצוב טיח, ייצוב אבן, התקנת סורג. יש לבצע עבודות תחזוקה קבועות. כדאי ומומלץ לפתח את האתר במסגרת פיתוח כולל של נחל צופים, ולשלבו כאלמנט תיירותי. במסגרת זו יש להסדיר מערכת שילוט בסמוך לאתר וכן על הדרך הראשית ולאפשר ביקור מוסדר במערה.

במסגרת הפיתוח יש להסדיר גישה נוחה יותר למערה, מכיוון הדרך הראשית. יש לראות בחיוב הפעלה של האתר בשיתוף עם גורמים קהילתיים או חיצוניים.

היחס לאתרים נוספים בסביבה הקרובה:

קיים קשר תרבותי/תקופתי/טכנולוגי בין אתר זה לאתרים: 'מערת האשכולות' (17) ו'סנהדריה' (18) הסמוכים. נכון לקשר בין אתרים אלו בעזרת שילוט מתאים. **ייתכנות תיירותית:** בינונית/גבוהה, ברמה עירונית.

☐	ערך ארכיאולוגי מיוחד
☐	ערך היסטורי
☐	ערך דתי-תרבותי
☐	ערך אדריכלי/טכנוני
☐	מייצג תקופה
☐	ערך נופי
☐	נדירות
☐	רמת השתמרות
☐	מקבץ
☐	פגיעות

הצעת שחזור חזית המערה ע"פ: Macalister 1904

ביבליוגרפיה:

סקר ירושלים [102] 162.
ועדה לקביעת אתרים, עמ' 39.
קלונר ע', קברים וקבורה ב-ים בימי בית שני, 135-136.
אביגד נ', קדם ב' 75-82
Macalister 1904 246-248
Vincent – Steve 1954 369-370

ממלא הנתונים: שחר פוני – אדריכל
גדעון סולימני – ארכיאולוג
תאריך עדכון: אביב 2002

מערת אם אל-עמד Magharat Umm el 'Amid

פתח המערה - מראה כללי.

חיקוי סיתות נדבכי אבן בפני הסלע

חדר הקבורה: כוכי קבורה

עיטורים מסותתים בסלע

עיטור שושנות וטריגליפים